

Türkiye’de Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı’na bağlı mükellef sayısı resmi istatistiklere göre 840. Bu mükelleflerden tahsil edilen vergi tutarı ise toplam vergi gelirlerinin yüzde 20’sine yakın. Akaryakıt, bankacılık, sigortacılık, bilgisayar, demir-çelik metal, makine imalatı, tekstil ve gıda gibi firmalar bunların arasında ilk sıraları yer alıyor.

Bu rakamlar “büyüklük” kavramı içinde ne kadar mükellef olduğunu tanımlarken, bir başka ifadeyle mükelleflerin çok büyük bir yüzdesinin bu tanımın dışında kalan işletmeler olduğunu da gözler önüne seriyor. Altını çizelim; bugün Türkiye’de kayıtlı mükellef sayısı tüm gruplar dahil olmak üzere 6.5 milyon civarında.

Bu rakamları neden hatırlatma gereği duyduğumuza gelince...

Biliyorsunuz katma değer vergisinde indirim mekanizması ile istisna uygulamasının doğal sonucu; KDV ladesi’dir.

Vergi ile uğraşanlar iyi bilirler. Devlet vergi tahsilini çok sever. Ama verginin iadesinden nefret eder. Devletin kahasına giren vergi, eğer mükellefe sonradan iade edilmesi gereken bir vergi ise bunu iade etmeden önce eskilerin deymi ile “kırk dereden su getirtilir”.

Bu zorluğa rağmen, mükelleflerin bazı durumlarda ödedikleri KDV’leri, vergi dairesinden iade almaları gerekiyor. Yukarıda ifade ettik, bu iade katma değer vergisi uygulamasının doğal bir sonucu.

KDV uygulamasında “tam istisna” yani ihracat, uluslararası taşımacılık vb. KDV Kanunu’nun 32. maddesinde sayılan istisna işlemler kapsamına giren işlemleri yapan mükellefler, bu işlemleri yapabilmek için mal veya hizmet alışları sırasında ödedikleri katma değer vergilerini vergi dairesinden talep ediyorlar.

Bu iadenin pek çok ve yorucu prosedürü var. Buna ilişkin başta 84 seri numaralı Tebliğ olmak üzere birçok Katma

‘Büyük’sen KDV İadeni Hızlı Alırsın!

Değer Vergisi Tebliği ile düzenleme yapılmış.

Yapılan bu düzenlemelerden birinde, “Eğer sen büyük bir işletmeysen, KDV iadelerini hızlı alırsın” deniliyor. Evet 109 seri numaralı Katma Değer Vergisi Genel Tebliği’nde, “Hızlandırılmış İade Sistemi” getirilmiş ve bu sisteme ilişkin açıklamalar yapılmış.

Tebliğde açıklanan kriterlere göre “büyük” olduğu kabul edilen mükelleflere “HİS” sertifikası verilecek ve bunların nakden ve/veya mahsuben KDV iade talepleri, tutarına bakılmaksızın, teminat, inceleme raporu veya Yeminli Mali Müşavir (YMM) tasdik raporu aranılmadan, gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren beş iş günü içinde yerine getirilecek.

YURTDIŞINDA YAŞAYAN GSS PRİMİ ÖDER Mİ?

Hiçbir sosyal güvencesi olmayan T.C. vatandaşı kız kardeşim yurtdışında yaşıyor. 1 Ocak 2012’de yürürlüğe giren Sosyal Güvenlik Reformu bağlamında konumu nedir? M. Ali Karakaya

Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki ikametleri Türkiye’deki adresleri olarak kayıtlıysa SGK otomatik olarak bu kişileri de genel sağlık sigortası kapsamına koyuyor. Bu kişiler gelir testi sonucuna göre prim ödemek zorunda kalabilecekler. Eğer nüfus müdürlüğünde ikamet adresi yurtdışı olarak düzeltilirse prim ödenmez.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.

Buna karşın “küçük” mükelleflerin ise iade talepleri aylarca bekletiliyor. Bunlardan, teminat, inceleme raporu veya YMM tasdik raporu isteniyor. Buna rağmen, iadeyi yapmamak için pek çok kısıtlama devreye sokuluyor. Kod listesi taramaları defalarca yapılıyor, kod listesinde yer alan mükellefler devamlı değiştiği için mükelleflerin iade talepleri budanıyor, her seferinde biraz daha azaltılıyor ve iadeyi almak adeta bir işkenceye dönüşüyor.

Peki, vergi idaresi hangi mükellefleri “büyük” kabul ediyor? 109 numaralı Genel Tebliğ, büyüklük kriterlerini belirlemişti. Ancak, vergi idaresi bu kriterleri çok yüksek belirlediğini tespit etti ve bir değişikliğe gitti. Yani biraz küçük mükellefleri de büyük mükellef olarak kabul etti!

Yani girişte “büyüklere” ilişkin verdiğimiz mükellef sayıları belli bir oranda arttı.

Geçen günlerde yayımlanan 120 numaralı KDV Genel Tebliği bakın “büyüklük kriterlerini” nasıl ifade ediyor.

KDV iade talep tarihinden önce vergi dairesine vermiş olduğu son yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin ekinde yer alan bilançoya göre en az; aktif toplamı 200 milyon TL, maddi duran varlıklar toplamı 50 milyon TL, öz sermaye tutarı 100 milyon TL, net satışları 250 milyon TL olan ve talep tarihinden önceki takvim yılında vergi dairesine vermiş olduğu muhtasar beyan-

namelere göre aylık ortalama çalıştırılan kişi sayısı 350 ve daha fazla olan mükellefler “büyük” kabul edilecek.

Bunların KDV iadeleri hızla yapılacak. Ancak bu kriterlere uymayan mükelleflerin iade talepleri yavaş yavaş yerine getirilmeye devam edilecek!

Anayasamızın temel ilkelelerinden biri, herkesin yasalar önünde eşit olması. Ancak hızlandırılmış iade sistemi bu ilkeye aykırılık teşkil ediyor. Tabii ki iadelerin hızlandırılmasını eleştirmiyoruz. Ama küçük-büyük ayırt edilmeksizin herkes için hızlı olmasını savunuyoruz.

İşçi İzinde Hastalanırsa...

Yıllık izin kullanımında yaşanan önemli sorunlardan birisi de, izin kullanırken işçinin hastalanması ve rapor almasıdır.

İşçi, yıllık ücretli iznini kullanırken hastalanacak veya kaza geçirecek olur ve bu nedenle kendisine ilgili sağlık kuruluşları tarafından sağlık izni verilirse, sağlık izni ile yıllık izin iç içe girmemesi için, yıllık ücretli izin hakkı askıya alınır.

Ancak burada, kaza veya hastalık nedeniyle verilen sağlık izninin bitimi halinde, yıllık ücretli iznin devam edip etmeyeceği yönünde bir belirsizlik bulunmakta.

Sağlık izni nedeniyle askıya alınan yıllık izin hakkının geriye kalan kısmının kullanılmasına, sağlık izninin bitiminden itibaren tekrar başlanıp başlanılmayacağı hususu hizmet akitleri veya toplu iş sözleşmeleriyle önceden belirlenebileceği gibi, taraflar arasında özel olarak da kararlaştırılabilir.

Ancak, sağlık izninin, yıllık izin süresinden uzun olması halinde, sağlık izninin bitiminde işin aksatılmaması amacıyla işçinin işe başlaması ve bilahare işverenle anlaşarak kalan iznini kullanması daha uygun olur.